

توصیف رهبر انقلاب از شخصیت آیت‌الله ناصر
عمل به تزکیه و نشر معارف اخلاقی اسلام

شماره

روزنامه سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی صبح ایران

حامیان مقتدا بار دیگر خواستار انحلال پارلمان عراق شدند
عراق، صحنه آشوب قدرت طلبی صدر

سال هفتم - شماره ۲۰۰۶ - ۸ صفحه - قیمت ۲۰۰۰ تومان

یکشنبه ۶ شهریور ۱۴۰۱ - ۳۰ محرم ۱۴۴۴ - ۲۸ آگوست ۲۰۲۲

تلاش اصول‌گرایان برای ساماندهی افکار عمومی درباره نتیجه مذاکرات؛

مهندسی توقعات مردم از برجام جدید

«ادامه نوسانات قیمت ارز در پی اظهار نظرهای برجانی مقامات ایران و آمریکا بلومبرگ مدعی شد که حل اختلافات باقی‌مانده در مذاکرات وین ممکن است هفته‌ها طول بکشد»

بازگشت پیکر امیر هوشنگ ابتهاج به زادگاهش در میان موافقت‌ها و مخالفت‌ها

آرامش سایه در حضور «دیگران»

واشنگتن: به دنبال تشدید درگیری با تهران نیستیم
پیام مسالمت آمیز آمریکا به ایران
همدلی موزی با تبادل مطالبات سیاسی تهران و واشنگتن در خصوص بازگشت به توافق برجام، دولت بایدن طی پیامی که از طریق کانال‌های خصوصی به ایران منتقل کرده، اعلام کرده است که به دنبال تشدید درگیری‌ها در منطقه نیست.

همدلی از عدم استقبال از یکی از رشته‌های پایه گزارش می‌دهد
افول رشته ریاضی در ذهن جوانان
یک نماینده تشریح کرد:
توافق قالیباف و رئیس برای اجتناب از استیضاح
مشکل آلودگی هم به کم‌آبی اضافه می‌شود؟
آرسنیک؛ قوز بالای قوز تشنگی همدان
توضیح شورای نگهبان درباره تأیید صلاحیت میرسلیم

سرمقاله
دانی که چیست دولت؟
احسان اقبال سعید
روزنامه نگار

یادداشت‌ها
آفت‌های تحریم به زبان ساده
رضا صادقیان
روزنامه نگار

درباره مرگ هزاران ماهی در ماهشهر
محمد مالی
روزنامه نگار

نوزادان؛ کوچک‌ترین قربانیان سیاست‌های افزایش جمعیت
عطیه پیرحیاتی
فعال اجتماعی

چه فایده اگر تمام جهان را به من تعارف کنید
فیض شریفی
منتقد و پژوهشگر ادبیات

ضرورت نقد و تفکر انتقادی در جامعه
جهانگیر ایزدین‌پناه
فعال اجتماعی

یادداشت
نوزادان؛ کوچک‌ترین قربانیان سیاست‌های افزایش جمعیت
تلاسمی افزایش پیدا کرده است. بیشتر از این، طرح «تعمیرسازی اجباری زنان کارکن خواب» مطرح بود، طرحی که هیچ‌گاه اجرایی نشد و از سال گذشته طرح جوانی جمعیت یا به بیان واضح‌تر، «بارداری اجباری تمامی زنان» برای هفت سال، به‌صورت آزمایشی اجرا شده است. سوالی که مطرح می‌شود این است، که چرا زنان در هیچ کدام از این طرح‌ها و برنامه‌ها اختیاری بر بدن خودشان ندارند؟ و چرا همواره نیرویی خارج و بالاتر از قدرت و اراده زنان، برای آن‌ها تصمیم می‌گیرد؟ آیا اکنون با جمع‌آوری و ممنوعیت توزیع لوازم پیشگیری از بارداری تصمیم زنان برای باردار شدن، تصمیمی فراتر از حیطه اختیارات‌شان و بر عهده سیاست‌گذاران و برنامه‌نویسان دولت است؟ در مسائل مربوط به زنان هیچ‌گاه شاهد بیان مسأله از سمت زنان جامعه نبودیم و همواره نسخه‌های یکسان برای همگی نوشته شده و با توسل به اجبار و جرمه و جرم‌انگاری‌های مختلف به مرحله اجرا درآمده است، بدون در نظر گرفتن شرایط مختلف جسمی، روحی، محیطی و اقتصادی که هر زن و انسانی دارد.
در سال‌های اخیر نگاه دولت‌مردان به مقوله فرزندآوری تغییر کرده‌است، سن باروری زنان از ۱۰ تا ۵۰ سال تعریف می‌شود و انتظار می‌رود هر زن در این حیطه سنی حداقل چهار فرزند به دنیا بیاورد. دیگر سلامت جسمی جنین برای کسی اهمیت ندارد، حتی رها شدنش به علت فقر، اعتیاد یا نابسامانی خانواده هم برای سیاست‌گذاران مهم نیست، چیزی که اولویت دارد، افزایش جمعیت است. اما فرزندآوری یک وظیفه نیست، انتخاب است. اگر به «هادی» به عنوان یک «انتخاب» نگاه شود، کرامت تمامی زنان حفظ خواهد شد، نه کسی به اجبار باید از لذت مادر شدن محروم و نه کسی به اجبار ملزم به مادری شود. انتخابی که اولین لازمه‌اش علاقه قلبی زن و مرد برای تبدیل شدن به والدین یک کودک است.
ادامه در صفحه ۵

یادداشت
آفت‌های تحریم به زبان ساده
رضا صادقیان - امید به احیای برجام و کاهش تحریم‌ها در میان شهروندان، صاحبان کسب‌وکار و مدیران اقتصادی بیش از گذشته شده است. در این یادداشت به تأثیر مخرب تحریم‌ها از منظرهای مختلف می‌پردازم.
یک: فرهنگ لغت در برابر واژه تحریم، معانی از جمله منع شدن، بایکوت، نپوشیدن و قذف را آورده است. در واقع تحریم دست‌رسی یک فرد، گروه و کشور را در حوزه‌هایی که سایرین بر اساس منافع‌شان تشخیص داده‌اند منع می‌کند. بن‌بست ایجاد می‌کند و امکان راهیابی به آن را مسدود می‌کند. تحریم‌ها در اقتصاد ایران چنین شرایطی را رقم زده‌اند.
دو: تحریم‌ها نقض‌کننده رشد عادی در تمام بخش‌ها می‌شوند. صنایع مختلف، اقتصاد، تأمین کالاهای اساسی، توسعه زیرساخت‌ها و حتی کسب تکنولوژی و دانش را با موانع متعدد روبرو می‌کند. فرض کنیم در بخش صنعت خودرو تحریم‌ها وجود نداشت، آیا شرکت‌های مونتاژ کار داخل کشور همچنان از موتور خودرو یا تکنولوژی دهه هشتاد میلادی استفاده می‌کردند؟ آیا امکان واردت خودروهای چینی یا موتورهای رده سوم شرکت‌های اتومبیل‌سازی کره‌جنوبی وجود می‌داشت؟ پاسخ صد در صد خیر است. تحریم خریدار، فروشنده و مصرف‌کننده نهایی را به نقطه‌ای می‌رساند که امکان بهره‌برداری و استفاده از کالاها و خدمات به حداقل ممکن آن کاهش پیدا کند. به‌عنوان مثال؛ پس از خروج آمریکا از برجام و تعطیل شدن دفاتر نمایندگی شرکت‌های لوازم خانگی در ایران، به یکباره گارانتی محصولات تولید داخل به یک‌الی یک‌سوم و نیم کاهش پیدا کرد! چرا که تولیدکننده ایرانی امکان تأمین قطعات و کالاهای با کیفیت را ندارد و به دلیل تحمیل نشدن هزینه گارانتی این هزینه را به دوش مصرف‌کننده نهایی منتقل می‌کند و این دور باطل در سایر بخش‌ها نیز قابل ذکر است. سه: تحریم‌ها به‌عنوان یک مانع غیرقابل کتمان در اقتصاد یک کشور زمین حاصل‌خیزی برای رشد کسانی می‌شود که با توجه به رابطه‌های خاص امکان عبور، رد شدن و دور زدن آن را داشته باشند. اکثر شهروندان، مدیران ارشد و میانی سازمان‌ها و حتی صاحبان واحدهای تولیدی نمی‌توانند تحریم‌ها را نادیده یا موفق به پرش از آن شوند، بنابراین حلقه یا گروه‌هایی که صرفاً برای منافع خودشان در دولت، اجناس، قطعات و حتی کالاهای مصرفی و دارویی در داخل و خارج کشور می‌شوند و توانایی جهش از روی موانع تحریم را دارند. افرادی که بابت دور زدن حلقه‌های تحریم برای خودشان ارزش افزوده مالی ایجاد می‌کنند. عبدالناصر همتی به عنوان ریاست کل بانک مرکزی در زمان انتخابات گفته بود: ۱۶ میلیارد دلار سود کاسبان تحریم در سال گذشته شده است. در واقع مبلغ ۱۶ میلیارد دلار بیش از چهار برابر تخلف مالی صورت گرفته در شرکت فولاد مبارکه است که از کنار دلالی و دور زدن تحریم‌ها قسمت دلال‌ها و واسطه‌ها شده است، بگذریم.
چهار: تحریم‌ها زمینه‌ساز عوض شدن اولویت‌ها می‌شوند. هر کدام از دولت‌ها براساس چشم‌انداز، سیاست‌های رسمی و برنامه‌هایی که به شهروندان اعلام کردند، اقدامات دولت را صورت‌بندی می‌کنند. تحریم‌ها به دلیل جایجا شدن اولویت‌ها و برنامه‌ها، امکان تحقق چشم‌اندازها را نمی‌دهند. به عنوان مثال؛ براساس گزارش‌ها و مصاحبه‌ها قابل دسترس برای تحققی برنامه پنجم توسعه در حوزه نفت، گاز و پتروشیمی کشور نیاز به ۱۲۰ میلیارد جذب سرمایه‌گذار خارجی داشت، این آمار مربوط به سال ۱۳۸۶ است. تحریم‌ها مانع از اجرایی شدن این هدف شدند و بر اساس گزارش‌های فعلی انجام این مهم در تمام این سال‌ها به تعویق افتاد. در واقع اولویت دولت‌ها به جای توسعه صنعتی و حفظ کیفیت تجهیزات صنایع مرتبط با نفت و گاز به دلیل تأمین منابع مالی دولت‌ها با هدف تأمین کالاهای اساسی، تأمین ارز از طرق مختلف، تأمین دارو، برنج، شکر و... تغییر کرد.
ادامه در صفحه ۵

سرمقاله
دانی که چیست دولت؟
احسان اقبال سعید - یک روز پس از نخستین طلوع شهریورماه را آغاز هفته دولت در گاه‌شمار نام نهاده‌اند. به سبب انفجار دفتر نخست‌وزیری در سال ۱۳۶۰ و شهادت رئیس‌جمهور رجایی، نخست‌وزیر باهنر و دیگر اعضای دولت ابتدای شهریور را به نام هفته دولت نام نهاده‌اند. مرسوم است که طرح‌ها افتتاح می‌شوند و مسئولان گزارشی از آن‌ها به ریاست‌ها به ملت پیشکش کنند و البته نوید دهند که «خبر آمد خبری در راه است» یا خبرهایی خوش از برنامه‌های در حال انجام یا بر کاغذ عرضه می‌دارند.
واژه دولت اما حضور و ریشه‌های درازدامن در اذهان پارسی‌گویان و شاعران این سرزمین کهن داشته است و البته معانی گوناگون و گاه غریب و قریبی به معنای بازرایی شده در ذهن امروزین را در خاطر می‌آورد. دولت در معنای دست به دست شدن و توالی در نظر و نظمی پارسی و تازی در کار آمده است. «ساقیا پر شد دل از تیمار پر کن جام را» در کف نم نه سه باده دولت ایام را «دولت البته در معنای حشمت و موفقیت و بخت خوش نیز به کار رفته است و در بیشتر چکامه و متون همین معنا در نظر است: «دریاب کنون که نعمتت هست به دست‌آکین نعمت و ملک می‌رود دست به دست». انگار خاصیت نعمت، دوران و گذران بودن آن است. نعمت چندان نمی‌پاید و بادهای خزانگی از پس و پیش در پی بی‌غمی آتند. «کجا بردی به بیغما قلب ما را؟! چرا نادیده گرفتی وفا را؟!»
آن روز گلزاران و به رسم سنت عشیره، قبیله و نیز بیاد مهاجمان نیز خنجر و دریده چشم و ساییده دندان آمده از صحرای، دولت و ملک متزلزل و در معرض بادهای ناموافق بود، پس حاصلش می‌شود اول دریناگویی بر خوشی‌های گذشته و ایام عدل و آرام و اگر نه آرمانی لیک ایمن بر جان. «یا شاه محمود کشورگشای از کس گر نترسی بترس از خدای که پیش از تو شاهان فراوان بدند، همه تاجداران کیهان بدند» دیگر نصیحت و پند بر گذار و فانی و خاک شدن همه چیز و زندگی کردن در لحظه یا عزلت‌گزینی و در خانقاه اهل خرقه و خنیا در آمدن. «شاه ما از جمله شاهان پیش بود و بیش بود از آنکه شاهنشاه ما هم شاه و هم درویش بود.»
اینها اما برای روزگار قبل‌تر از برآمدن معانی جدید که برای مردم و ملک (ضمه بر میم) و البته ملک (فتحه بر میم)، وقتی مردمان از رعیت و بخشی از مایملک و ماترک فتودال به شهروند صاحب حق تبدیل شدند و نیز آدمی که خلیفه‌الله است و نه بنده خلیفه، و حکمرانی نیز معنای نوین‌تری یافت. پس دولت شد بخشی از حاکمیت، مستطهر و پشتیبان هم در آرا و نظرات پیشینه مردمان هر سرزمین، دولت دیگر آن بخت لایزال و ابدمدت نیست که مگر به تیغ و توبی برافزند و باز حمایت و خراج‌گذاری بر حاکم جدید لازم آید که بر گزیدگان خود شهروندان‌اند و زیر تیغ ارباب قلم، و در آمدن شادنوشی ایام کرنا یا دست‌افشانی شبانه می‌تواند نخست‌وزیران انگلستان و فنلاند را بفرستد پی سملق مکیدن و دیگر هیچ...
باز در روزگار دولت مدرن هم واژه دولت با همان معنای شگرف ادب کهن پارسی در ارتباط‌اند، دولت در معنای دست به دست شدن و توالی می‌روند و با رای بازمی‌گردند و حکومت‌های مردم‌سالار معمولاً پس از هشت سال متوالی دیگر رئیس‌جمهور بازنمی‌گردند در معنای بخت و اقبال و کاموری نیز البته که کسب رای و موافقت مردم و مجلس خوشبختی است و امکانی برای ماندن و ابتیاع قدرت به قصد ماندگاری و به انجام رسانیدن خدمت.
با شکل‌گیری انقلاب مشروطه دولت اما معنای مردمی و ملموس‌تری در ایران‌زمین به‌خود گرفت. پیش از آن دولت معنای بخشی از دیوان‌امیری یا بازاری اجرائی اواخر ملوکانه می‌داد و حتی گاهی برای خوش‌خدمتی داغ، درفش و «کورشو! دورشو!» بیشتری هم در کار می‌آورد. (به سیاحت‌نامه ابراهیم‌بیگ نگاه کنید و صحنه عبور حاکم یک شهر بی‌اهمیت و کردار فرارشان و دیوانیان! این واژه دیوانیان در معنای جمع دیوها برای آن دوران دقیق و درست انتخاب شده است). مشروطه اما نظام پارلمانی و رای تمایل را وارد ادبیات سیاسی و مراوده میان حاکمیت و مردم می‌کند. گاه چنان میان مردم و دولت یگانگی حاصل می‌شود که اوراق قرضه دولت دکتر مصدق را مردمان به جان می‌خرند و می‌شوند هم‌راه و همدل، اما نه به حکم «چو فرمان بزدان‌چو فرمان شاه» که با ایمان و آگاهی و بر دولتی بر گزیده و برآمده از انتخاب و برافتنده با عدم اعتماد و نه تیغ و میخ و تانکا!

دولت مردم

یکشنبه ششم شهریورماه: اخلاق و معنویت

ادامه در صفحه ۵